

NASILJE MEĐU DJECOM

Za zdrav razvoj djeteta vrlo su važna iskustava u obitelji. Nedostatak pažnje i topline, svjedočenje nasilnom ponašanju kod kuće te nedovoljan nadzor i briga roditelja plodna su podloga za razvoj nasilničkog ponašanja djece. Svjedočenje agresivnom ponašanju obuhvaća fizičku i verbalnu agresiju roditelja prema djetetu ili fizičku i verbalnu agresiju među roditeljima. Korištenjem fizičkog kažnjavanja roditelj šalje djetetu poruku kako je u redu ljutnjom, nasiljem i zastrašivanjem dobiti ono što želimo.

Vjerojatno je da će se dijete koristiti sličnim metodama i u kontaktu sa svojim vršnjacima. Također, ako je roditelj previše popustljiv kada je dijete tvrdoglavo i bez pravog razloga zahtijeva nešto, šalje mu poruku kako takvo ponašanje uspjeva kada se nešto želi postići.

UPOZORAVAJUĆI ZNAKOVI NASILNIČKOG PONAŠANJA

Roditelji čija djeca pokazuju navedene znakove trebali bi razgovarati sa stručnjakom koji će im pomoći u shvaćanju djece i savjetovati ih u prevenciji nasilničkog ponašanja.

ZNAKOVI U ŠKOLARACA

- Imaju lošiju pažnju i koncentraciju
- Često ometaju školske aktivnosti
- Imaju loš uspjeh u školi
- Često upadaju u tučnjave s drugom djecom
- Na razočaranja, kritike i zadirivanja reagiraju iznimnom ljutnjom, krivnjom i osvetom
- Često gledaju nasilne filmove i igraju nasilne igrice
- Imaju malo prijatelja te su često neprihvaćeni zbog svojeg ponašanja
- Sklapaju prijateljstva s drugom djecom koja su poznata po agresivnosti i neposlušnosti
- Konstantno se suprostavljaju odraslima
- Zadirkuju i draže životinje
- Osjećaju se frustrirano
- Djeluju kao da ne suosjećaju s drugima

Koja djeca postaju žrtve školskog nasilništva?

Nasilnici pronalaze žrtve koje su zbog nečega ranjive ili odskaču od druge djece (boja kože, način hoda, ime, veličina, religija, naočale, obitelj, način odjevanja...) Često su to tiha, mirna, pasivna, nesigurna i oprezna djeca niskog samopouzdanja. Imaju malo prijatelja koji ponekad i stanu u njihovu obranu. Vrlo su povezani s roditeljima koje se često može opisati kao prezaštitničke.

Žrtve nasilništva često imaju i:

- Lošije socijalne vještine (ne znaju se « zauzeti za sebe»)
- Manjak sigurnosti da potraže pomoć
- Manje potpore od nastavnika i drugih učenika
- Osjećaj krivnje te smatraju da su si sami krivi za to što im se događa
- Želju da se uklope, na bilo koji način

Najčešće je žrtva:

- Novo dijete u razredu
- Nadareno dijete
- Mirno i ljubazno dijete
- Dijete koje ima dobar odnos s učiteljima
- Dijete nižeg socijalno-ekonomskog statusa
- Dijete iz druge etničke skupine
- Dijete s posebnim potrebama
- Dijete razvedenih roditelja
- Dijete žrtva obiteljskog nasilja

Djeca žrtve često pokušavaju to sakriti od odraslih jer se boje da će ih smatrati slabima i kukavicama ili iz straha da će se situacija samo pogoršati.

Postoje znakovi koji nam mogu pomoći da prepoznamo/posumnjamo da je neko dijete žrtva školskog nasilništva.

Žrtve nasilničkog ponašanja:

- Boje se ići u školu i iz nje
- Mijenjaju uobičajeni put do škole
- Mole roditelje da ih voze u školu
- Odbijaju ići u školu
- «bolesni» su ujutro prije škole, imaju glavobolje ili bolove u trbuhu
- pogoršava im se školski uspjeh
- dolaze kući s potrganom odjećom i oštećenim školskim knjigama
- dolaze kući izgladnjeli (uzet im je novac)
- postanu povučeni, niskog samopouzdanja
- postanu anksiozni, napeti, prestanu jesti
- prijete samoubojstvom ili ga pokušaju
- zaspu plačući, imaju noćne more
- ostaju bez svojih stvari, često «gube» džeparac
- sve češće pitaju za novac ili počnu krasti (da daju nasilniku)
- odbijaju govoriti o tome što nije u redu
- imaju neobjašnjive modrice, ogrebotine, porezotine
- počnu zastrašivati drugu djecu
- postanu agresivni ili depresivni
- počnu markirati
- daju nevjerovatne isprike za navedena ponašanja
- sami provode odmor, a prijatelji iz razreda zbog toga nisu zabrinuti
- ne biraju ih u grupnim sportovima
- traže blizinu učitelja
- nesigurni su i uznemireni ako trebaju izaći pred ploču, pred razred

ŠTO RODITELJI MOGU UČINITI?

Sumnjate li da vam je dijete žrtva zastrašivanja i nasilničkog ponašanja u školi, neka vam ispriča što se događa. Potrudite se da:

- saslušate dijete i ne prekidate ga
- uvjerite ga da nije ono krivo i da je učinilo pravu stvar rekavši vam

- potražite pomoć učitelja i pedagoga
- **NE** ohrabrujte dijete da se samo odupre tome (npr. «Vrati mu!»)
- Potaknite dijete da se druži s prijateljima u školi i na putu u školu
- Budite svjesni znakova i simptoma zastrašivanja, koje ne zanemarujte nego kontaktirajte školu
- Ne držite zastrašivanje tajnom
- zapisujte sve incidente

VAŽNO!

- **Budite sigurni gdje su vam djeca u svakom trenutku i tko su prijatelji s kojima se druže. Kad ne možete biti s djecom, povjerite ih nekome kome vjerujete. Nikada ne ostavljajte malu djecu samu kod kuće, pa ni na kratko vrijeme (djecu mlađu od 10 godina)**
- **Ohrabrite svog školarca za sudjelovanje u nadgledanim školskim aktivnostima kao što su dodatna nastava, sport ili neke druge grupe.**
- **Pratite djecu na aktivnosti i uočite kako se slažu s drugom djecom. Naučite dijete kako da reagira na tuđe uvrede, prijetnje ili udarce. Objasnite djeci kako takvo ponašanje nije prihvatljivo te ih ohrabrite da se druže s djecom koja se ne ponašaju na takav način.**
- **Ne tucite djecu! Batine s vremenom postaju nedjelotvorne. Udaranje, šamaranje i batine djeci pokazuju kako je u redu udarati druge kako bi se riješio problem i može ih potaknuti da kažnjavaju druge na isti način.**

Evo nekih prijedloga kako postupiti kada nas zabrinjava djetetovo ponašanje:

- Dajte djetetu «time out» - neka sjedi mirno i tiho, onoliko minuta koliko ima godina starosti
- Oduzmite mu određene povlastice – poput kratkotrajne zabrane igranja s drugom djecom ili gledanja TV-a, igranje igrica na računalu i sl.
- Recite mu kako se osjećate kad se tako ponaša.
- Potražite pomoć i savjet stručnjaka
- **BUDITE DOSLJEDNI U PRAVILIMA I DISCIPLINI**

Mihaela Martinčić,prof.

